

(GÖRÜNÜM)

gideni ve gelmekte olanı

**Tarihsel olarak sorunlar
çözüm olanaklarıyla**

birlikte çıkabilir.

**Kriz birçok sorunla birlikte
bir çok olanağı da riski de
beraberinde getiriyor.**

**Krizin nasıl karşılanacağı,
buna nasıl bir devrimci cevabın
verilmesinin gerekli olduğu
tüm dünyada bugünün
temel sorunlarından biri
olmaya başlıyor.**

RIDVAN TURAN

Bu dizeler kaleme alındığında tarih, sınıf mücadelesinin yükselişine karşı giderek köşeye sıkışan emperyalist kapitalizmin panik içindeki durumuna tanıklık ediyordu. O günlerden bu günlere çok şey değişti. Sosyalizm küresel düzeyde önemli bir prestij kaybına uğramış olsa da hâlâ gideni ve gelmekte olanı anlamak müthiş bir bahtiyarlıktır ve bundan böyle de öyle olacaktır.

Emperyalist kapitalizm ciddi bir kriz dalgasıyla boğuşuyor. Krizi ertelemek olanaklı olsa da bir bütün olarak krizden çıkış mümkün görünmüyor. Bu defa kriz, emperyalist kapitalizmin amiral gemisini vuruyor. Uluslararası bir nitelik kazanmış olan kriz birçok ülke ile birlikte Türkiye'yi de etkisi altına alıyor. Uluslararası etkenlere eklenen ulusal etkenlerle birlikte Türkiye kapitalizmi saplandığı bataklığın hergün biraz daha içine çekiliyor. 35 milyar dolar cari açığı, sıcak paraya ve dış borçlanmaya bağımlılığı ile Türkiye ekonomisi bıçak sırtında duruyor. İktisadi bunalım, politik planda ciddi bir siyasi gericilik dalgasıyla atbaşı gidiyor.

Neoliberalizm son demlerini yaşıyor. 70'lerin sonundan bu güne kadar yürürlükte olan neoliberalizm, işçi sınıfının kazanılmış haklarını elinden aldı, ücretlerde düşmeye, çalışma koşullarında kuralsızlaşmaya ve esnekleşmeye neden oldu. Özelleştirmelerle sermayenin uluslararası akışkanlığı hızlandı, halkların değerleri talan edildi, yoksullaşma arttı. Tüm bu yapılar, yetmişlerin sonundan bugünlere kadar süren kâr oranlarındaki düşme eğilimini, depresif uzun dalgayı ortadan kaldırmaya yönelikti. Bugün geriye dönüp bakıldığında, apokalipsin açlık, hastalık, savaş ve ölüm atlılarının dünyayı dört döndükleri görülüyor. Bu talan sürecine karşın kapitalizm kendi krizini başka boyutlarda yaşıyor. ABD, AB ve Japonya ekonomileri durağanlıkla boğuşuyor. Bu durum diğer ekonomileri etkisi altına almaya başlıyor. Fiyatlar düşüşe geçiyor. Birçok sektörde küresel düzeyde bir aşırı üretim yığılması başgösteriyor.

Ekonomi uzmanlarına göre her an 1929 bunalımından daha feci bir süreç yaşanmaya başlanabilir. Dünya planında kapitalizmin kaleleri çatırıyor, ABD Afganistan'da yeniliyor, Irak'ta bataklığın tam göbeğine saplanmış durumda.

Bu durum politik ve ekonomik bir istikrarsızlık yaşayan Türkiye'deki dengeleri aşırı sarsıyor. Türkiye burjuvazisinin iki "düşman" kampı kendi aralarında bir türlü çözüme bağlayamadıkları bir çatışma süreci yaşıyorlar. Sınıfsal planda Türkiye kapitalizminin hegemonik gücü olan laik burjuvazi ile daha ziyade orta burjuvaziyi oluşturan Anadolu sermayesi arasındaki mücadele, politik planda AKP ve çevresi ile TSK, CHP vb. arasında sürmektedir. Politik planda laiklik, türban ve dini özgürlükler arasında süren tartışma özde devlet ayrıcalıklarından kimin ne kadar pay alacağına ilişkin bir gerilimi koşullamakta ve hem de onunla atbaşı gitmektedir. Bu çatışma Türkiye burjuvazisi açısından önemi yadsınamaz bir fay hattı oluşturmaktadır. Çatışma şu anda ağırlıklı olarak yargı cephesinde sürüyor. Kapatma davasına karşı AKP'nin yapacağı savunma bekleniyor. AKP'nin kapatılıp kapatılmayacağı, yöneticilerine siyasi yasağın getirilip getirilmeyeceği bugün bilinmez olsa da sonuç her ne olursa olsun, bu işin sonunda burjuvazi için bir istikrar süreci görünmüyor. Olasılıkla kapatma ya da Erdoğan başta olmak üzere çok önemli kadrolara siyasi yasak gelecek gibi görünüyor. Buna karşı önce anayasa değişikliği tehditleri savuran AKP'nin bugün yaptığı, yapmaya çalıştığı işler göz önüne alınırsa bir erken seçim sürecine yönelmek istediği görülüyor. Faiz dışı fazla hedefini geri çeken hükümet, GAP ve altyapı yatırımları, teşvikler, prim aflarıyla en az 10 milyar YTL'lik bir harcamayı göze almış durumda. Diğer yandan da unutulmuş afları yeniden gündeme getirdi. SSK ve Bağ-Kur'luların 23.4 milyar YTL'lik prim borçlarına af niteliğinde ödeme kolaylığı sağladı. Halkın tepkisine neden olan Belediye Gelirleri Kanun Tasarısı geri çekildi. Türkiye'de üniversitesi bulunmayan hiçbir ilin kalmaması ve öğrenci kontenjanının yüzde 25 oranında artırılması için çalışmalar başladı, vb.. Hükümetin tarımsal destekleme alımlarında da aynı eğilimi sürdürmesi olası görülüyor. İMF ile yapılan *standby* anlaşmasının bitiminin hemen ardından bu adımları atan hükümetin öncelikleri arasında başköşede seçim sürecine yönelik çalışma yapmak olduğu görülüyor.

Farklı kamplar arasında süren çatışma süreci TSK açısından da prestij yitimi sağladı. Ordunun türban konusundaki anayasal değişikliğe ses çıkarmaması, laik kesimlerde düş kırıklığı yarattı. Daha önemlisi de Şubat sonundaki sınırötesi kara hareketinin tam bir fiyasko ile sonuçlanmış olmasıydı. Askeri hedeflere ulaşamamış ve kesin bir yenilgi alınmış olması bir yana, ABD Savunma Bakanı Robert Gates'in kuzey Irak'tan çıkın demesinden yalnızca bir

*"Anlamak sevgili o bir müthiş bahtiyarlıktır,
anlamak, gideni ve gelmekte olanı"*

gün sonra çıkılması, dahası Kürt kaynaklarının bu çok gizli operasyonun tüm gizlerini ve fiyaskonun ayrıntılarını bir generalin ağzından duyurması TSK açısından vahim sonuçlara neden oldu. CHP ve MHP ile TSK arasında ciddi bir gerilim yaşandı.

TSK bir prestij kaybı yaşamış olsa da esas itibarıyla bu çatışmanın en zinde gücü olmaya devam etmektedir. TSK hâlâ burjuvazinin en örgütlü "partisi" ve Türk militarizminin öncü gücüdür. AKP ise bir yandan Ergenekon sürecini takip ederek, diğer bir yandan polisi kendisine bağlı bir ordu gibi örgütlemeye yönelerek, politik gücünü artırmak istiyor. Son günlerde ayyuka çıkan telefon dinleme, izleme skandalları bu mantıktan bağımsız ele alınamaz.

"Düşman kardeşler" arasında bir "savaş" yaşanmaktadır. Kardeşlerin Kürt sorununa, işçi sınıfının haklarına yaklaşımı gözönüne alınırsa bu kardeşlerin o kadar da düşman olmadığı söylenebilir. Ve bu tespit doğru da olur. Aralarındaki çelişki ve mücadele bugün karşıt sınıflar arasında değil, aynı sınıfın farklı fraksiyonları arasında süren bir mücadeledir ve bir biçimiyle çözümlenecek, bir kesim diğeri üzerinde hegemonya tesis edecektir.

Fakat bu çelişkili durum uluslararası süreçlerin etkisi ile her an daha ciddi bir rotaya oturabilir. Mesele ne den bakılırsa bakılsın bu yaşanan, iktisadi ve siyasi bir kriz durumudur. Yönetenler diledikleri gibi yönetememektedirler, kendi iç çelişkileri ve dışsal faktörler buna izin vermemektedir. Yönetilenler eskisi gibi yönetilmek istememektedir. İşçi sınıfı ve geniş kesimlerin kapitalist sistemden umutlarını kesmiş olmaları anlamında olmasa da, bu yaşanan çelişkiler, yoksulluğun ve açlığın görülmedik ölçülerde artması, Kürt sorunu başta olmak üzere çözülmeyen siyasal sorunlar, işsizlik, gelir dağılımı uçurumu vb. halkın politizasyon düzeyini artırıyor ve sistemle gerilim yaşamasına da neden oluyor.

Tarihsel olarak sorunlar çözüm olanaklarıyla birlikte çıkabilir. Kriz birçok sorunla birlikte bir çok olanağı da riski de beraberinde getiriyor. Krizin nasıl karşılanacağı, buna nasıl bir devrimci cevabın verilmesinin gerekli olduğu tüm dünyada bugünün temel sorunlarından biri olmaya başlıyor. Devrim ihtiyacı kendini dayatıyor.

Bugün geniş düşünmenin zamanı, konjonktürel yaklaşımlara değil, sağlam hareket planlarına ihtiyaç var. Türkiye planında devrimciler, sosyalistler, komünistler, yurtseverler bugün hiç yapılmamış olanı yapmakla, tüm muhalif kesimlerle birlikte bir çatı altında enternasyonalist dayanışmayı ve mücadeleyi örgütlemekle, çatırdayan kalelere bir darbe daha vurmakla görevliler. Ne diyordu Lenin? "Bir sistem ne kadar çürürse çürüsün onu vurup devirecek bir devrimci güç yoksa varlığını sürdürür."

Gideni ve gelmekte olanı anlamak için bu şarttır.